

**A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.**

Indult BÉTSBŐL Kedden 27. Mártziusban 1792.

Mi az ujjság ?

Sokat szollani, és kevelset mondani minden ostobaságok felett való leg-nagyobb ostobaság az egész Világon. Röviden és érthetetlenül szollani tettett tudós kevély együgyűség. Röviden és értelmesen szollani — egy szájával meg-egyező szivű Magyar embert illet. — Mi hát az ujjság ?

Üress Kamarának bolond a Sáfárja — e' már régi Magyar példa-beszéd. — Itt bizony semmi nagy ujjság nints!!! Ki-vévén azt, hogy az emberi nemzet szemét dombján tsak ugyan ottan ottan jeles történetek adják elő magokat — u. m. — Bétsben az ugy nevezett *Landstrafzon* meg-valja egy ebül öszült szegény legény titkon a' maga Feleségének, hogy ő ennek-előtte 30 esztendővel az Ördög-

gel szövetségbe lépven, ennek magát tulajdon vé-
rével lett keze-irásával ajánlotta volna, és hogy
éppen a' jelen való nap volna az a' meg-határo-
zott nap, mellyen ötet az Ördög el-fogná vinni.
Nó meg-ütheti a' Gutta!! mond az Afzszony meg-
rettenve: terhes Commissió ez!! De hogy a' Férje
ezen képzelt fekete állattal röviden ne jöjjen, megy
a' T. P. Kaputzinusok Klastromába, és a' P. Gvárd-
jának a' maga baját ki-nyilatkoztatja. E' mint
okos Atya, a' nevetéstől alig tartoztathatván ma-
gát, egy Páttert küld a' házhoz; de azonban a'
Politice Directionak-is tudtára adván a' dolgot —
ott toppan egy Director és 2 Politzáj Katona; á-
restomba viszik az embert — és éppen ma 8-ad
napja, hogy ott van; de az Ördög — kétség ki-
vül a' Politzáj Katonáktól való féltében, még csak
jelenteni sem merte magát az ólta. Ugy reméljük,
hogy ezen együgyü szegény legénynek elmebéli se-
be magyarófa olajjal gyógyittatván, minden órán
ki-fog botsáttatni. — Melly sokan vagynak még
a' Világon olly ostoba bal-vélekedésben, hogy az
Ördög pénzt és gazdaságot adhat valakinek, ha
magát néki ajánlja — pedig ezt soha senki sem
tapasztalta, és minden lehetetlenségek felett való
lehetetlenség, hogy valaki azt adjon, a' mi je nints
— de látsunk a' Világ közepéről-is valit.

Mi az ujjság? Bétsben egy afztalasnénak a'
múlt héten 5 fertály óra alatt 3 fia született, és
maig-is él mind a' három. Az elsőnek születésével
el-megy a' Gazda, hogy Kereszt Atyát keressen;
de nem találván, midönn szomoruán haza érkez-
ne, hát a' másik-is el-érkezett. Ezen még jobban
fel-indulván, megint Kereszt atya keresni indul, 's
midön haza jöne, hát a' 3-dik fia-is meg született,
's még nints Kereszt-atya. Küldik a' Bábák, hogy
az Istenért menne Kereszt-atya után. — Nem, ugy
mond, többé ki sem mozdulok a' Házomból; mert
félek, hogy mig haza érkozném, még a' 4-dik-is
meg-találna lenni. — Ez véletlen szerentse, vé-
letlen és ritka szülés vala. Tsak nem ilyen sze-

rentsés és véletlen teréhben vagyon *Europa* Kiss-
aszszony — ujjsággal terhes, és szül minden órán;
de ha addig kérditek: mi ujjság? azt felelem sem-
mi lints egyéb, |hanem hogy

A' Bétsi Magyar Szabók könyökig vájnak me-
gint az ezüst és arany munkákba — készítik jó pén-
zért a' Magyar Gálát, és a' mint értjük a' M. K.
Testörző Seregnek ujj Gála forma-ruhája fog a' jö-
vő Budai Koronázásra készülni. — A' Budai Le-
velek szerint, a' F. Palatinus gyász ruhákban ér-
keztén vissza Budára a' több Hazánk Nagygyaival
együtt, a' Deputátziokat haza botsátotta, hogy a'
V-megyék gyűlésein otthon lehessenek, és maga
minden órán megint Bétsbe fog fel-jöni, több nagy
Hazánk-fiaival edgyütt. — A' Szakszoniai An-
tal Hertzeg és ennek hitelse fő Hertzeg-Aszszony
Mária Therésia a' múlt Tsötörtökön Bétsbe érkez-
tenek.

Még több nagy vendégeink-is fognak minden
órán érkezni. — Itt ottan ottan gyönyörű Tava-
szi napok járnak, a' Fels. Királyi Udvar, és Udvar-
hoz tartozók ottan ottan a' Práterbe Kotsizván,
Kegyelmes Királyunknak szemléléséhez, ki most
kivánt egészségben vagyon, gyakor szerentsénk esik.
— A' Török Követ szorgalmatosan járja Bétsben
a' nézésre méltó dolgokat. Az Erdélyi Országos
Deputatio is még itten vagyon. — — Itt vagyon
— — — — — Generál Gróf *Fekete*.

Külső Országokat illető Tudósítások.

Német Ország. — A' Német Birodalom Fő Kantzelláriusa, minek-utánna az idvezült Tsászár halálának szomorú hírével minden Válofztó Fejedelmekhez Követeket botsátott volna, ezeket egyfzermint az ujj Király válofztásra-is meg-hivatta, mely *Frankfurtban* a' jövő Jul. 3-dikán fog kezdődni. — A' Saxoniai Vál. Fejedelem ezen hón. 11-dikétől, a' *Baváriai* pedig 12-dikétől fogva folytatja a' Tsászári Vitzéséget. — Az idvezült Tsászár alatt nem mehetett vólt még egészfzen tökéletességre az az ujj plánum, hogy az Ország-tanátsa a' Tsászári Interregnum alatt-is szünés nélkül fojjon *Regensburgban*: itt tehát a' Birodalom Tanátsa előtt Mártz. 4-dikétől fogva bé-vagynak az ajtók téve. — A' melly ugy nevezett *Fekete Frantzia* Seregnek a' Pruszszus Király a' maga Frankoniában lévő földjére fegyveresen bé-szállani meg-engedte vala, és a' melly seregnek ennek Generálisa *Mirabó* ide már bé is vezérelte vala, meg-engedtetik ugyan tovább-is, hogy itt a' Pruszszus földön nyugodalmason meg-maradhasson: annyit tsak ugyan véghez vittének a' *Frankoniai* Kerületnek Elölljárói a' Pruszszus Király előtt, hogy fegyverei ezen Seregnek-is el-szedessenek. Melly e. hón. 8-dikán egy Generálisnak biztofsága alatt véghez-is vitetteték, és tsak a' Tiszteknek hagyattak meg fegyvereik, de olly fogadás alatt, hogy azt sem közönségesen viselni, sem egyéb végre használni nem fogják.

Svétzia. — Arra, hogy a' Svédok Királya a' *Geflei* Diétán folyó dolgoknak nyomtatását meg tiltotta, e' következendő meg-jegyzést olvassuk a' Bétsi Diáriumból: — „ Azt jegyzik-meg, hogy *Gustavus* 4-dik izben szoritotta-meg már azt a' nyomtatásbéli szabadságot, mely az 1766-diki Diétán erőfsített meg, és a' mellynek meg-tartását a' Király az 1774-dikbéli Diétán-is olly igen megígérte vólt. „

Anglia. — Itt a' Ministerium 's különösön *Pitt* még máig is izzad a' minap a' Spanyolok ellen, az után az Orosz Birodalom ellen tétetett költség miatt. Ez a' dolog folyt Mártz. 5-dikén-is a' Parlamentomban. Hijába emlegette *Pitt* az Ország boldog állapotját — a' szolgálókon, paraszt szekereken, a' 7-nél kevesebb ablakú házakon, gyertyán 's a' t. eddig feküdt taxáknak el-törlését. Mind ezek nem vóltanak elégséges okok arra, hogy *Pitt* a' Spanyolok és Oroszok ellen hijába tétetett költségért, az *Oppositionnak* igen terhes szemre való hányásait el-kerülhette vólna. A' Parlamentomnak egy néhány üléseiben nem folyt egyéb, hanem tsak ezen költségekért, 's különösön az Oroszok ellen tett költségért való szemre-hányás, még pedig nem tsak az *Alsó-házban*, hanem a' *Felsőben*-is. Az *Oppositio* tellyességgel nem akart addig el-szünni, mig a' Ministeriom felöll e' következendő le-irást a' Parlamentom által meg nem erősítette, u. m.: — „A' Ministerek az Orosz Birodalommal való Traktában, a' Parlamentomhoz és a' Nemzethez tartozó kötelelségeikre nézve hivségeket megszegték. „ — Tsak ugyan a' Ministerek és az ő pártfogóik sem alá-való módon óltalmazták magokat, és végre-is, midőn voxolásra került a' dolog, a' voxoknak többsége által a' Ministerek pártja nyert.

Az *Irlándiai* Parlamentomban - is hasonló keménységgel viseltetett az *Oppositio* a' Ministerekhez: de végre a' voxoknak többsége itt-is a' Ministereknek kedvezett. — De itt igen nevezetes az, hogy Február. 28 - dikán a' *Dublin* Várofsában lévő igen pompás Parlamentomi épület, nem tudatik mi-némű okból meg-gyúlván, több körülette lévő házakkal edgyütt hamuvá lett.

Melly igen betsülje az Anglus a' derék embereket, itt vagyon egy példa réá. Az egész Európában leg-hiresebb *Portrait* festők közzül egyik, Ritter *Josua Reynolds* meg-hólt *Londonban* a' múlt Febr. ban, életének 69-dik éltendejében. Ennek a' sz. *Pál* Templomá-

plomában rendeltetik temető-hely. A' testet a' Lord Májorral edgyütt London Várofsának minden Tisztjei kísérik vala a' *Sir* felé, és a' koporsóról le függő posztónak széleit a' leg-főbb Lordok közzül tizen fogták. Kész pénzben 40-ezer, Festésben pedig 20-ezer Font Sterlinget hagyott maga után, melly a' mi pénzünk szerint tsak valami 540-ezer R. forintokat tészen.

Spanyol Ország. — A' Gr. *Florida Blanca* szám kivettetéséről még ezeket jegyezzük-meg. Február. 28-dikán éttzaka már alutt ez a' nagy Minister, midőn véletlen bé-érkezik hozzá a' Spanyol Királynak egy Test-örzője egy Királyi Parantsolattal, mellynek e' vala summája: hogy a' Gróf az Udvarat egyszeriben oda hagyván, indulyon az Ország-nak azon helyére, mellyen életének hátra lévő részét kivánná tölteni. A' Minister erre azt felelvén, hogy ő az ő Attyáról réa maradott és *Murcia* városához egy néhány mértföldnyire lévő házában akarná további életét folytatni, útjához kezdett készülni. Az után ismét egy más Parantsolatot adott neki által a' Test-örző, így szollván: hogy a' Király parantsolta vólna, hogy azt addig meg ne nyíssa, mig *Aranjueczet* meg nem haladta. Ezen túl tsak igen kevés órák múlva útnak indula Gróf *Florida Blanca*: az *Anglus* Követ pedig az ujj változásnak hírével haladék nélkül Kurirt botsáta London felé. — Gróf *Aranda* a' *Státus Tanáts' Dekánnyának* nevezete alatt foglalta-el a' Gr. *Florida Blanca* helyét, a' Király pedig maga fog ennek utánna a' Status Tanátsban előll ülni.

Frantzia Ország. — Valamely mértékben ezen Orzágnak ügye terhesedik: éppen azon mértékben nevededik a' gyanú a' Ministeriom, és ennek egyegy tagjai ellen. A' Külső dolgokat folytató Minister *Delessart*, miolta az idvezült Tsászárnak utolsó jelentő Levele a' Nemzeti-gyűlésben fel-olvastott, azolta a' leg-nagyobb meg-vettetésnek vagy on ki-tétettette, és egyedül neki tulajdonítja a' Nemzeti-

zeti-gyűlés, hogy a' Tsászár tsak olyan feleletet adott a' Frantziáknak, melly szerint a' háborúnak és jövendőnek, vagy békeiségnek állapotja felől éppen az alatt a' bizontalanság alatt kéntelenítettnek maradni, melly alatt addig vóltanak. — A' sok hofszas és mérges vetélkedésnek vége az Austruiai Udvar iránt e' leve, hogy a' Diplomática Commissió nem tsak a' Tsászárnak ezen utolsó és bizontalan feleletét, hanem Frantzia Országnak Austruával 1756-ban kötött Szövettséges Traktáját is meg-visgálván, erről való értelmét mennél hamarább leírta közölje a' Nemzeti-gyűléssel.

A' mi magát a' Ministert *Delesártot* illeti, az ő dolga végre igen erősen el-terhesedett. Ugy irattatott-le a' Gyűlés előtt, valamint egészsz Minister-ségére, ugy különösön a' Bétsi Udvarral folytatott Traktára nézve-is, mint együgyü, hite-szegett és hasán tsúszó ember. Végre ezen két punktumokból álló Dekretomnak meg-erősítése szakasztá ezen vetélkedésnek végét: — 1.) Hogy a' Tsászártól, a' Fejedelmek' Frantzia Ország ellen való meg-edgyezésének ki-jelentését kell kivánni, és őtet had-dal kell fenyegetni. — 2.) A' Ministert fogságra kell tenni, és minden írásait el-kell petsételni.

Ezen Minister, minekutánna értésére esett volna hivatalából való ki-tétettése, egy irást adott bé a' Nemzeti-gyűlés elejébe, jelentvén hogy mivel ő már tsak egy Polgár vólna, tehát azt kérné a' Királytól, hogy lakhatnék az Ország szélében *Metz* Várofsában. E' pedig nem tsak hogy néki meg nem engedték, sőt Dekretom által határozta-ték meg, hogy egy Minister-is ezentúl, hivatalát el-hagyván, ki ne mehessen addig a' fő Városból, valameddig Ministerségéről számot nem adott.

Éppen hasonló lábon áll itt a' Hadi Minister-is, és az ellene Dekretáltatott vád e' következendő 3 pontokból áll: — 1.) Hogy ez a' hadi Sereg állapotját titokban tartotta a' *Bresti* ki-kötő-helyben, és a' Tiszteknek ki-vándorlását a' Nemzeti

zeti-gyűlésnek nem adta tudtára, valameddig azt *Brestnek* Elölljárói magok bé nem jelentették. — 2.) Hogy Nov. 14-dikén azt erősítette, hogy a' Tisztek mind a' magok helyeken vagynak, holott már sokan ki-vándoroltanak vólt. — 3.) Hogy Absitot igen sokaknak adott, midőn a' ki-vándorlás leg-jobban tartott.

Ez a' Minister menteni akarván magát, azt tanálta mondani, hogy a' maga ügyébeu a' Nemzeti gyűlésnek meg-külömböztetettebb tagjait hívja bizonyosságúl. Halván némellyek ezen szót: — *meg-külömböztetett* — szörnyü lárma támadott a' Gyűlés tagjai között, melly mind addig le nem tsendesedett, valameddig a' Minister forma szerint engedelmet nem kért a' meg-bántattaktól, és meg nem magyarázta, hogy a' maga beszédében tsak a' Virtus, és nem a' régi Titulusok által való meg-külömböztetést értette.

Egy szóval azt mondhatni, hogy a' Frantzia Nemzeti-gyűlés Mártz. 1-sőjétől fogva még 10-dikben-is nem egyebet tsinált, hanem a' maga mérgét öntötte az egész Ministeriom ellen. A' sok mérges Orátiót egy néhány kontz papirosra ha le-lehetne irni. — Egy *Godet* nevü Deputátus azt mondta — „ hogy már a' veszedelem éppen a' tetőn vagyon. Még tsak a' Külső Hatalmaságok-is élefszik az ő Igazgatások módjának álhatatlanságát, hogy a' magok ez ellen való öszve tsatlódásának szint adhasanak. Már ideje meg-tudni, Frantziák Királyat akarnak-é a' Ministerek XVI-dik *Lajosból* tsinálni, vagy pedig *Moguntziai* Királyt. „

Hasonló hangon beszéllett egy más *Isnard* nevü Deputátus — „ Minket — *ugy mond* — a' fogó keleptzék és a' hite-szegett emberek vettenek egészfszen körül. A' Fanatikuság és kevélység meg egyeztenek benne, hogy az egyenlőség ellen meg-vijjanak, és a' hazát meg-öldököjjék. A' Királyok bennünket haddal fenyegetnek. 's a' t. „

SZOMORU ÉNEK.

*Ama ditsőséges és el-felejthetetlen emlékezetű Romoó
Császárnak, Magyarok fel-kent Királyának 's a'
Felséges Második Leopoldnak hirtelen történt
Halálára.*

Rémülés! mit irtál oh Kedves Kurir Ur!
Hogy meg-hala Bétsben a' Keresztyén Nagy Ur,
Ama Ditsőséges *Második Leopold*,
Kinél talám Jobbat nem láta Nap és Hóld.
Jaj! ezen esetre mit lehet mondani?
Ugyan lehet-é itt beszélni 's szollani?
Nem lehet. Bizony tsak sóhajt a' bámulás.
Jajveszékel 's tsivog a' Néma búsulás.
Az Emberek sorsa rendes folyásából,
Ha ki-hal egy Atya tselédes Házából,
Sirnak a' Gyermek, mindjárt ki-vetkeznek
Világi ruhából, és Gyászba öltöznek.
Húsz 's több milliömök, de mi mit tsinálunk?
Midön illy szerelmes Atyáunktól el-válunk.
Elég e' ideig ha gyász ruhát veszünk,
Háládatosságról ha vallást így tészünk.
Nem elég, rend-kivül mert itt az Érdemek,
Kivántatik erre egy örökös Remek.
Kövelsük példáját *Artemisiának*,
Ki tsudát építte meg-hólt hiv Urának.
Frantzia Országának tsak egy *Henrike* vólt,
Negyedik, a' ki hogy szerentsétlen meg-hólt,
A' nép ugyan tette akkor-is hivségét,
Mutatta Szívének töredelmességét.
De búzgóságának nem e' vólt Határa;
Hanem azt ki-nyujtya még egészzen mára.
Mint az édes Atya, mert népét szerette,
Egész Ditsőségét ebben helyheztette.
Békesség', szeretet' kedves Fejedelme
Második Leopold Jobbágyid' szerelme!
Köz Társaságunknak eröss Doriája,
Minden Királyinknak egy rövid Summája!

Most ültél székedbe Eleid Jufsával,
 Most koronáztunk-meg Magyar Koronával,
 Most adtál minékünk ditső Törvényeket,
 Most kötél künn és benn jó Békeiségeket.
 Most bódogítottál kegyelmes kezeddel,
 Most örvendeztettél köz-szeretteddel,
 Most tetted azt a' mit negyven-kilentz nem tett,
 Most már a' kegyetlen Halál töllünk el-vett!
 Ember vóltál tudtad, minket-is ugy néztél,
 Kegyelmességeddel egy aránt tetéztél.
 Mindnyájunknak Jufsát meg-adtad, adattad
 Magadat tsak első gazdának tartattad.
 Mit adjunk már ennyi Jó-téteményedért?
 Mivel fizelsünk-meg Atyai Lelkedért?
 Nem lehet egyébbel! a' gyászt réánk vélszük,
 'S azt Maradékinkra örökösén télszük.
 Nagyobbra betsülünk minden *Caesároknál*,
 Fellyebb magasztalunk száz *Nágy Sándoroknál*:
 A' ki gazdaságot néztél tsak Szivünkben,
 'S fedhetetlen vóltú igaz hűségünkben.
 Negyedik *Henriknek Páris Vároisában*,
 Vas rostélyok közt áll Képe oszlopában;
 Mellyet a' hiv Frantzok most-is tsókolgatnak,
 És Maradékára máig-is halgatnak.
 Mi-is hát Szivünkben illy Márványt emelünk
Artemisiával; sőt még többre kelünk,
 Mausoleumot-is épitünk számodra.
 Örökké halgatunk Fő Maradékodra.
 Mivel, OPES REGUM CORDA SUBDITORUM
 E' vala te Nállad Királyi Symbolum:
 Ugyan hát Szivünktől mit nem érdemlettél,
 Hogyha gazdagságot benne helyheztettél!
 Arany Bulla lészén nállunk Törvényeden,
 Mellyet hoztál nékünk rövid életeden:
 Élzs ebben örökké a' Gyász Sirhalomban,
 Mint Negyedik *Károly* a' Birodalomban.
 Nyugodjanak tehát hidegült Tetemid,
 Örökké éllyenek Felséges Érdemid.
 Ditsöült! légy már ott leg-kellemetesebb,
 A' hol a' szerezetet leg-tökélletesebb.

Te pedig kit hivunk *Mindenek okának,*
 Egek' Királyának és Szent *Jehovának.*
 Adj minékünk illy Jó Földi Királyokat,
 Mint a' kit el-vettél sok **LEOPOLD**okat!
Felséges FERENTZÜNK leg közelebb léljen,
 Kiben már reményünk helyhettyük egészzen.
 A' meg-hólt Királyunk Első *Jussóának.*
 Altal adja magát Hazánk mint *Urának.*
 Ha illy *Vigasztalónk* nem maradott volna,
 Ki volna bennünket a' ki orvosolna?
Felséges FERENTZÜNK! jó *Hjedelmünknek*
Felelly-meg könyörgünk mint *Fejedelmünknek.*
 Irá Nagy *Abonyon* a' *Tisza* mellett 12.
 Mártz. 1792. Egy *Nemes Magyar.*

* *
** *
** *
*

K O P O R S Ó K Ö . I R Á S .

Ha kérded mi tzellya e' ki-mettzett *Kőnek?*
 Az, hogy tanuságúl légyen az élők.
 Mondgya meg helyettem ez a' néma *Márvány,*
 Hogy emberi éltünk tsak pára, 's *szivárvány.*
 Mondgya-meg, hogy sok, ki ma ifjúságában
 Bizik, holnap szálhat a' földnek *gyomrában.*
 Én-is ifjú valék, 's kevés elztendőket
 Számlálván, reméltem még sok *jövendőket.*
 Születtem *Gróf Bethlen Rosáliától,*
Gróf Tsáki Katának Kedves *Leányától.*
 Ezer hét száz hetven kilentznek *folytában*
 Tizen kilentzedik *Szent Andras* havában.
Tsáki Jánost akkor mondották *Atyának*
 Leg-elébb, és engem neveztek *Katának.*
 De az ezer hét száz kilentzven *egyedik*
 Elztendő fordúlván, tizen-kilentzedik
 Téli végső napján *Böjt-másod* havának
 El-jegyzett engemet a' *Jésus* magának,

El-her.

El-hervadt testemet itt Koporsó zárja,
Lelkem vigad menyben, 's a' nagy napot várja.

Ezen Verseket írta vala Gr. Bethleni Bethlen János Ur ö Nga, N. Udvarhelyszék fő Tisztje, 's most érkezvén kezünkhöz, érdemeseknek itéltük a' közönséges olvasásra.

* *

* *

* *

Gyászos Versezet, mellyben a' Felsőleges Császári, és Apostoli Magyar Ország' Királynának II. LEOPOLDnak a' Magyarok édes Attyának váratlanúl meg-esett Halálát. Nemes és nemzeti Gubernáth Antal, Professor Ur Vezérlése alatt. Pofonyban a' Magyar nyelvét építő, és a' Nemzeti ékes Tudományt gyarapító harmadik Raj. Szomorú érzékenységgel rebegi azon Nemes Rajnak egyik érdemes Tagja, Váry János által. Böjt-más havának VII. napján. Pofonyhan, Fűskúti Landerer Mihály' költségével és betüivel 1792.

— — — O saeva necessitas!

Prima dies Martis dat Regi spicula mortis.

Orba Parente suo, Scept'a, Corona jacent.

— — — Omnia mors aequat!

Zúg az egész föld, 's reng, riadó hir menydörög
és zeng!

Sok szív reszket, eped, nem ver, izekre reped.
Szárnyaikon ülnek Jel-adók, 's széjjel ki-repülnek,
Jaj mi dolog? Nagy Egek! mért liet így Seregek?
Könyveiben ázik, valamennyi Kurir paripázik;
'S mintha repülne, lova nyargal, igen, de hova?
Merre, hová mentek? Merkurius! oh mit izentek,
Kérdezi Phæbus, azok a' nagy Égen lakozók?
Erre kevés szóval felel a' Merkurius oh-val!

'S mond, Magyar Atya ki vólt nagy *Leopold* leve
holt.

Jaj nékem! illy' fénnjét Magyaroknak, mondja reményet!

Mért veszed-el Magos Ég? Fénnnyibe mért leve
vég?

Jaj

Jaj de minek mondom ezeket, tsak nő vele gondom!
Tsak bajokat nevelő, szám ha mit itt hoz elő!
El megyen e' kintsed Magyar! Arva Nem! Égbe te-
kintsed.

Ott vagyon e' deli kints, párja kinek soha sints.
Terjed ez a' nagy hir, 's az egész Haza könyvezik,
és sir.

Gyászba borúl, kesereg köz, Nemes, úri sereg.
Ortzák kékülnek, jeles öltözetek feketülnek;
A' ki füiébe forog ez, szeme könyve' tsorog.
Nintsen az a' Város, 's valamelly falú véle határos,
Bár kő vólna Neme, hogy ma ne sirna szeme.
Sir Buda; mert árván maradott Koronája 's ez Arván,
A' fok kő nemeit gyász fedí gyöngy szemeit.
Négy vizeink árjok szaporodnak, 's könyvel az árkok,
Tsordúltig bé-telik, bús zajokat nevelik,
A' Magyarok Halmánn zöld szint, 's gyöngy fényt
amaz almánn,

Ez hir gyászra szoritt, ködbe homáallyba boritt.
A' tetején álló szép dupla kereszt mire szálló?
Gyászra. Jelenti neve, hogy Haza terhe leve.
Ezt látván Thémis ki-fakad, 's mond; jaj! bizony
én-is,

El-megyek, és követem nagy *Leopold* követem?
A' kit fel-kentnek nézett Magyarom, 's Haza szentnek
Mert Törvény szerető vólt, 's igaz út' követő.
El-megyek, el-várnak, de ha késem, még ma ki
zárnak,

Most repülök vele, még nyitva van annak az Ég.
Sir, zokog a' Pallás, ez-is úgy mond; semmi ja-
vallás.

Meg nem tartja: megyen hogy vele Mennybe le-
gyen.

Gyászba borúlt Hivem' mond, már nem türheti szi-
vem,

Hogy búsul, és kesereg ez nemes árva sereg.
(A' Pallás, Thémis seregét bizony irhatom én-is,
Meg-szomorodva nagyon láthatod: erre vagyon.
Illy' jele; nézd, mint sir Posony-is mikor érkezik
ez hir.

Jajgat ezen, 's szeme sir, lásd; keze verseket ír)

A' szomorú *Márs* jön, 's amazokkal az Ég felé társ
lön,

El-hagyom ez hejemet, mond, 's követem Fe-
jemet.

Mig *Leopold* nékem Vezetőm volt, nyugtata székem
Békeiség, 's szeretet ujjula, mig vezetett.

Mert szeretett több bért kezivel szaporitnia, mint
vért

Ontani. Mint kezivel; többre jutott eszivel.

A' mikor így szólnak ezek egymásnak, 's panaszkodnak,

'S mindenik így felele: hogy megy az Égbe vele.

Meg-szóllal, 's így szoll maga hát Merkurius: én jól

Látom, min kesereg szivetek árva sereg.

Mert *Leopold* szivénn mi lakott láthatnia Mivénn,

Volt Atya, szive, szava volt Haza kintse, java,

Merre csak ez thir ment nevelődik ezer baj alatt,
's fent,

Sirást, jajt okozta, bút sok ezerre hozta.

Itten jajgatnak *Leopoldon*, 's Mennybe vigadnak,

Itt jaj fogja körül, ott az egész kar örül.

Itt feketén állnak körülötte, jajok kiábálnak,

Ott vig minden, örül nyert *Leopoldja* körül.

Mert volt ott egy szék üres, ötöt azonban bé-tették

'S már nints hijja; vele Mennyei kar bé-tele.

Már hát mért sirjunk? bizony inkább illyeket írjunk.

Második élt *Leopold* a' Magyar Angyala volt.

Igy ő Felségét siralomba merült Feleségét,

Gyógyítsuk sebiből szive keserveiből.

Szived ugyan vérzik nagy Anyánk! de te Népid-is
érezik,

Ofzlik hát, 's kevesebb ez tere, 's szivbéli seb,

Gyászba van e' Század feketéllik az Ofztrai Házad,

Jól tudod Özvegy Anyánk! melly igen érzi Hazánk.

Erre de mit mondjunk; hanem Istenhez folyamodjunk,

A' ki sebünknek olajt ad, 's vele bajt tova hajt.

Élly Tsemétéiddel kegyes Özvegy Hertzzegeiddel,

A' Haza nagy Fiaid kedvelli Magzataid.

Lám ki hozott olly' hirt, mellyen Pannonia félt, sirt,

Olly' örömet hoz elő melly Haza föld' ölelő.

A' Haza már éppen Felséged nagy baja képpen,
 El-halt: úgy de megint hire repül, ki meg int:
 Hogy Mennynek tettett *Leopold* de helyébe *Ferentzet*,
 Tette. Magyar Haza nézsz! Attya helyett Atya-
 lész.

Vart ez már himet *Leopoldról*, 's bir Atya Tzimet;
 Fénnye ragyog, szereti szive Magyar, 's vezeti,
 Mondjuk azért élyen mi *Ferentzünk*, 's élete fényljen!
 Ebbe reménylj Haza! Nép! mert ez egész Atya kép.
 Azt hordozd szivenn: de *Ferentzet* féld Haza hivenn,
 A' vólt jó, ki beszéld, ez Fia leszsz Atya véld.
 Így le törüly könyvet te szemedről, 's nézze *Ferentzet*,

Attya helyett Fia még él, Haza! már ez elég.
 MártIVs eLsölén Leopoldnak az égbe VIVölén
 hány Vers Van sorIban annyIVaL élte KI. Van!

Le-borúlva zokognak: — *Nimeth* András,
Legrádi Pál, *Olgyai* Károly, *Kartzagi* Dániel, *Kar-*
koványi István, *Sebő* Mihály, *Sághi* János, *Bedros*
Imre, *Demeter* János, *Horváth* János, *Bodaj* Dá-
niel, *Nedetzky* Gáspár, *Zyle* János, *Fretská* An-
 drás, 's a' t.

* * *

* * *

* * *

Mltságos Várkonyi Gróf Amadé Antal Urnak, Bős',
*Baar', Martzaltö' örökös Urának, és a' költsé-
 vel készültt Martzaltöi Tsatornáknak emlékezetére.*
Irtá a' Nyójas Múzsának Szerzője Nagy János
Szanyi Plébánus, és T. N. Soprony Vármegyének
Afsefsora. Györött Streibig Josef betüivel. 1792.
 nagy 8-ad rétbén. 16 oldal.

Magasztaló Vers.

Martzaltö, négy hires Vármegye' határja,
 Mellyet el-ölt eddig *Martzal* viznek árja,
 A' segittséget már fok időktől várja
 Sirván, hogy posványos nádság azt bé-zárja.
 Valamerre a' szem dombjáról tizirkálhat,
 Nem egyebet, hanem nádas posványt láthat,

Ingó zsombékjain a' láb alig álhat,
Se ember, se marha, azt meg nem lábolhat.

Tsuhú, 's nádas bozót, ennek a' környéke,
Sehon bé nem mehet a' szekér' kereke.

Seppedék-ingovány az egész mellyéke,
Hasztalan, 's gyümöltst'len sár-fézek vidéke.

E' vólt *Martzaltönek* gyászos tekintete!
Senki e' posványnak kárát fel nem vette,
Senki ki nem állott, nem szollott mellette,
Hanem vállat vonván, azt tsak nézegette.

De nem nézte ezt így *Grof Amade Antal!*
A' ki érett éizszel, ha bátor Fialat,
Más számot kezd vetni a' zsombékos hanttal,
Sáros, ingoványos, hasztalan bozóttal.

Ez, miképpen történt légyen? mond-el *Múzsám!*
Ki mivel énnékem drága Szomszédotskám,
Meg-érdemli tölem, hogy tisztelje Hárfám,
'S munkáját ditsérje nyájaskodó munkám!

Ditséri a' Világ, a' mostani Pápát,
Anyaszentegyházunk' efzes, és Szent Atyát,
Hogy Tartományának undok sáros lapját
Száritván, haszonra vette a' határját;

Ditsérik *Frantziák* az ő viz-árkokat,
Anglus és *Hollandus*, szép tsatornájokat,
A' hol a' szem láthat most úszni hajókat,
'S napról napra vészik azokból hasznokat.

Maga édes Hazánk abba töri fejét,
Hogy árkokra vegye fok hasztalan vizét,
Nevelvén ebből is Ország' jövedelmét,
Szaporitván földnek javával élelmét.

'S emlékezet nélkül *Amade* maradjon?
Illy jeles munkában magyar toll száradjon?
Ő ditséretében senki ne fáradjon?
Illő ditsőséget ő néki ne adjon?

Ki más tartományban illy nagy munkát tenne,
Fáradtsága után jutalmat-is venne:
Lenne, ki oszlopot Nevének emelne,
Halhatatlanságot hírének szerezne.

'S mi ne adjuk meg a' ditséret' adóját?
Mi ne magasztaljuk Hazánkknak illy Fiát?

A' ki másoknak-is ad gyönyörű példát,
 Hogy kövessék ditső nyomdokinak útját!
 Mit hozzá hasonló Grófok el-fetsélnek,
 Játékra, pompára, 's másra el-költének;
Amade fordítja' a' posvány teleknek
 Ki-száritására, 's a' nádas vizeknek.
 Ez, rövid summája ő ditséretének,
 Halhatatlanságra méltó érdemének;
 Oh vajha Verseim folyvást ugy mennének,
 A' millyen folyása van már-is vizének.

* *
** *
** *
*

*A' leg-hosszabb életre méltó! már Aldott em-
 lékezetű II-dik LEOPOLD' Halálának véletlen hal-
 lásán meg-dobbant Szívnek Keresztyén gondolko-
 zási.*

Nem! .. . nem lehet, hogy LEOPOLD illy hamar
 meg-hólt volna.

Olly Gonoszt a' leg-tüzesebb Ég is nem parantsol-
 na. *Amos. III. 6.*

Ki-vágná-é a' Szőlő-Tőt, mellyet Ő maga plán-
 tált? 'Sólt, LXXX.

Mellyen tizen-négy Gerézdél terhesült Veszsző-fzál
 ált. 'Sólt. CXXVIII.

Illy sok 's roppant Országokból, e' maga Helly-
 tartóját

El-venné-é? Kinek tsak most üttette-fel Zászlóját.
 Ezt a' minden jobbágyinak szerető Édes Attyát;

Ki akármelly Keresztyénbe nézett egy Ég-mag-
 zattját;

Kinek Szive, Igazságnak, Kegyelemnek forrása;

Maga, az *Istennek* köztünk látható *Kepe* 's Mása.
 Nem! .. . nem lehet hogy LEOPOLD illy hamar
 meg-hólt volna.

Olly Gonoszt, a' leg-tüzesebb Ég-is nem paran-
 tsolna.

Ah!

Ah! .. de ugy van .. Nints LEOPOLD! ..
Föld! rezkess e' nagy szóra.

Orditts Jegenye-fa! ritkul a' nagy *Tzedrusok* so-
ra. *Zak. XI. 2.*

LEOPOLD le-hajtá fejét LUIZÁja ölébe:

'S a' mi LEOPOLDA tette, el-repült Fel-helyébe.
E' dél-szinben ragyogott *Nap* el-tűnt hirtelenséggel.
A' *Hóldat*, tiz 's négy *Tsillagit* bé-vonta setét-
tséggel.

Sziv repesztő *Jaj! Jaj!* szókra fakasztá a' Világot. ■
Soha Népek nem szenvedtek illy nem vélt Arva-
ságot.

De így, 's éppen tsak így lehet LEOPOLDnak nem
lenni:

Hogy mi Őtet még tsak ingyen ne-is tudjuk fél-
teni.

Külömben, Oh Igaz ugyan, de Irgalmas *Istenünk!* ; ;

A' ki illyen földre verő pert indítál ellenünk;
Addig meg nem szüntünk vólna hartzolni sok si-
rással

Mig LEOPOLD fel nem kelne együtt *Ezekiással*.
Most imádjuk meg-némúlva nagy *Isten!* útaidat.

Oh! ki az a' ki tudhatná szent és bölts titkaidat?

Uram! ha e' Dördülésed az Eget meg tisztítá,

Melly a' mi bünös földünket könyv-özönbe bo-
ritá: |

Szólly! és világosság jö-ki e' sűrű setéttségből

FERENTZ lesz LEOPOLD Mása! jöjjön e' szó
az Égből.

Lesz a' bus ÖZVEGY öröme; ATTYOK a' HER-
TZEGEKnek

KKIRALLYOK és Jó Pásztorok a' Rá néző Né-
peknek.

G. G. K. P.

S. Pa-

S. Patakon Pap varsában akadt Potyka, vagy T. T. Halászy Josef Urnak Nemes György 'Susánnával lett Hymentől való szerentsés öszve fértzeltetéseknek alkalmatoságára irt olyan Lakadalmi tsekély Versek, mellyeket a' Pympla tsergedező patakjából hevenyébe ki-halásztot. — Ar. Jos.

Hymen előll állván 's Patakon egy párra találván, Cypria Vára felől jött valahára elől.

Oh! be nagyon késő hiv Párt kötözö vala! és ő Nem kötvén fonala *Fábius* öttse vala. (a.)

Van jó mentséged *Hymen*! szabaditni ki téged

En rendelve vagyok, mert vagyon arra nagy ok. Hogy szégyen-vallás ne kövessd — akadály vala
Pallás,

Öszve Gamáliele lába kötötte vele.

Mert ha ki jó véget szeret, és vár szép Feleséget, Annak Berna felől, kell haza térni elől. (b.)

Fábius ámbár lett *Hymen*, hogy el annyira késett, Sok mulatása nagyon drága haszonba vagyon. (c.)

Jó Párt ugy értél, 's már nyilt kebelébe bé-fértél Jöttél bajjal előll, hogy Rima völgye felől (d.)

Húz a' halász gyalmot, ritkán kap hal sokadalmot Egy potykát a' halász, majd valahára halász.

Most a' Halász gyalmot vetvén, tett vig lakadalmot Halt egy furtsa Papot, már valahára kapott.

Jó horgot vettél mikor a' Bodrokba feredtél, Húzzd ki tsak! ennye be szép! nem hal ez! An-
gyali kép!

Öt Tavasz el-forgott a' Halász itt hogy vete horgot, Várván sok keveset már a' horogba esett.

Már

(a.) *Fabius Cunctator — Cunctando restituit rem.*

(b.) *A' Pataki Seniorok Bernába járnak Akadé-
miára.*

(c.) *Desiderata diutius, obtinentur dulcius.*

(d.) *T. Halászy Josef Ur Rima Szombati Káplán
vólt.*

Már a' Varsában Pap nem fog lenni magában,
 Két Dunnába fogott Potyka lakozni fog ott. (a.)
 Oh be szerentsés vagy ma Halászy Josef! az a' nagy
 'S hozzászas időkre került, hal hogy öledbe merült.
 Szép embert fogtál mikor a' száknál nyomorogtál,
 Már embert a' Halász Péteri gyalma halász.
 Bár e' Halász késett, de mivel szert Halra ma már
 tett,

Sok mulatása nagyon drága haszonba vagyon.
 Gyalma fogott szépet 's jót egy remek emberi képet
 Így lett furtsa halász már a' Halászy halász,
 Nem! Syrent fogtál jutalom mellett nyomorogtál,
 Fogd meg! ez a' jutalom: két puha 'semlye halom.
 Mig sok idő forgott sok Páris hányt ide horgot,
 Ugy de tsak itt a' Halász név leve préda halász.
 Allhatatóságot gyere láss! gyújts gyertya világot,
 Illy Párt ritka halász horga Patakba halász,
 Meg-vete más horgot, látván farral neki forgott,
 Pap horgába került 's már kebelébe merült.
 Petri! halász lettél szert szép Potykára ma tettél,
 Jöjjön Pappal az a' Potyka lietje haza.
 Josef! e' Hal párod leve már varsádba bé-zárod,
 Petribe Josva vize foly, lakik abba bize.
 Mondjam é avagy nem? fogd meg! mert sik hal ez
 a' Nem,

Ádám tudta szegény millyen az ilyen edény.
 Tóbia módjára nem földre, de tedd nyoszolyára, (b)
 'S a' mikor ugy akarod által ölellye karod.
 Mint a' hal a' vízbe ugy élly vele lakva sok izbe.
 Nyilt kebeledbe ereszd, 's tsók özönébe fereszd.

(a.) A' Dunát két ennél azért kellett irnom 1-0 mert
 a' sylaba rövid lévén, nem jó lett volna a' Vers,
 2-0 mert akkor igen hideg lévén, tsak ugyan jó
 volt a' Dunna.

(b.) Ifjú Tobiás Urfi, a' halat kopóttýójánál fogta,
 's a' partra tsapta.

Pápról 18-dikán azt írják, hogy a' napokban egy néhány Kanászt hozván bé ide egy V-gye Hajdúja, ki tsak a' meg-kötözött Rabokat vivő szekér mellett lovagol vala; történik, hogy egy pipába való tüzért hozzá nyul edgyik Kanászhoz a' Hajdú. A' Rabok meg-ragadván a' Hajdú kezét, lováról lerántották, és a' maga tulajdon kardjával öszve aprítván, zsebjéből a' bilintlaskat költsat ki-vették, és magokat meg szabadtották. De mitsoda gondolat-is 3 's több izmos Rab mellé egy Katonát adni.

Egy Könyvetske jöve a' napokban világ eleibe, mellynek homlok írása ez: „ *Oratio pro Leopoldo II. Rom. Imp. Aug. Hung. Boh &c. Rege ab Hungaris Proceribus & Nobilibus accusato* 1792., *clucubrata*. Ezen kis könyvetskének olly nagy kelete van most Bétsben, hogy ki-jövedele után 3 szor 24 órák alatt 5000 egy néhány nyomtatványai keltenek el. — A' Könyv minden hizelkedés nélkül nyersen beszél — mindenek okos ember munkájának tartják. Itéljék meg hát a' munkát az ezt olvasók, ne mi.

— — — — —
— — — — —

Azt olvasuk a' Bétsi *Bürger Kronikából*, 's más Német Levelekből, mellyek a' Tudósítást *Madridból* vetteknék lenni erősitik, hogy Spanyol Országban

ban a' Papok [j]oszáaira, mellyek mind öszve 1000 milliomra betsültetnek, száztól 10 uzsora vettetik.

Egy Sz. Fejérvári Kánonok Fő T. *Nagy Pál* Ur, a' meg-hólt Felség eránt való érzékenységeit így nyilatkoztatja-ki :

Occidit Orbis amor Leopoldus, Patria luge,

Morte Patris Patriae, vivere triste tibi est.

Vivit Patris amor Franciscus, Patria gaude,

In Gnato Patrem, quem venereris habes.

Augustus moritur, pullas Patria indue vestes,

Morte Patris tanti, mortua vita tua est.

Vivit Franciscus dulcissima Patris Imago,

Patria plaude tibi, reddita vita tua est.

Ezekkel pedig a' Sz. *Jakab* Apáturságára fel-szenteltetett Fő Tiszt. *Wlasits* Josef Urat tisztelte vala meg fenn nevezett F. T. *Nagy Pál* Ur.

Ecce crucis signum signat te in pectore, gaude,

Hoc signo non te dignior ullus erat.

Maitra caput viveum bifido ornat culmine, gaudes,

Et mitra non te dignior ullus erat.

Annulus ut rutilat, cum sceptro pontificali,

Gaude; haec sunt meritis praemia digna tuis.

Non etenim quemquam crucis, intactaeque tiarae,

Ni meritis vitae fulserit, ornat honor.

O Felix, aevoque senex dignissime longo,

Spes Patriae, Cleri gloria, stirpis amor!

Vive memor nostri, tibi gloria crescat in aevum,

Gloria per nullas interitura dies. —

J e l e n t é s e k.

Már szinte 3 hónapok töltenek-el ezen 1792-dik esztendőből, még-is minden E. Olvasóink azon kén-telenítettnek panaszkodni, hogy az Ujjságokért való pénzt a' Posta Hivatalok, mint tilalmas dolgot, el-venni, és a' Bétsi Hivatalhoz igazítani nem akar-ják. Ezen pénz fel nem vételéről vólt ugyan a' múlt esztendőben parantsolat ; de annak utánna, Novembernek vége felé olly F. rendelés tétetett va-la, hogy a' *Staféta, Amt,* és Ujjság pénzeket, mint a' mellyeket *Delisántzon* mindenütt küldeni nem le-het, küldiék *Ordinárián* a' Posta Hivatalok. *Cir-culáltatott* é vagy nem ezen rendelés, azt mi nem tudjuk ; hogy a' Parantsolat meg-vagyon tétetve, a' bizonyos. Kérettetnek azért, valamint E. Olva-sóink, ugy a' Posta mester Urak, hogy az Ujjságért való pénzt, mennél hamarébb fel-köldeni ne terhel-telének ; mert külömben a' hitelbe menő Ujjságo-kért nekünk kelletik itten a' Postát ki-fizetnünk.

„ Pest Várofsától 3 órányi futamodásnyira, egy *Varsány* nevü Pulztában vagyon *Hoffman* Mi-hály Arendátor Urnak mint egy 130 darabból ál-ló *Szilaj* Méneise el-adó ; A' melly Uraságnak szán-déka vólna ezt akár átaljában, akár külön külön meg venni, az említett Pulztán meg-izemléheti, és ugyan ott alkudhatik-is.

Tudósítás.

A' kik válagatott Könyveket akarnak magoknak bé-szerezni, azoknak jó módjok leszzen a' Deputátziók alkalmatosságával: mert Pesten 10-dik Aprilisben és következő napokon, egy Istenben bódogúlt fő rendű Magyar Urnak a' Könyv-tárháza, mellyben sok Magyar Országot illető Könyvek, Görök és Déák Klassikus Autorok, 's egyéb, Francia, Olasz, és más nyelveken irt nagyobb munkák, egy 29 kötésben lévő, egy néhány ezer árkusból álló írott Könyvel, (mellyben a' Fels. Septemvirális Táblán 1771-től fogva 1785-dik elzten-dőig folyt törvényes perek foglaltatnak) a' T. T. P. P. Servitáknál Kótyavetye által el-adattatnak. A' nyomtatott Katalogust az említett Klastromban ingyen meg-lehet kapni. — Ha a' Hazafiaknak e' kedvekre leszzen, nem sokára megint más Könyvek fognak el-kótyavetyéltetni.

Meg-jegyzés. — Mivelhogy a' Dunának a' Tiszával Canálisok által lejendő egybe foglaltatásáról tétetett *Projectum* jóvaslásának hire a' *Brüni* 's még más Ujjság-Levelekbe-is tsok hallomásból tsúfzott-bé, 's nem illendő bizonyossággal tétetett közönségessé, 's külömben-is azok, a' kik ezt a' probát akarják tenni, annak idejében, midőn ő Felségétől-is helyben hagyattatik, a' Commerciumra és az egész Országgra ebből háromló hasznokra nézve bizonyos tudósittást ki adni magok szándékoznak: erre nézve az ezen plánumon munkálódó Uraknak kérésekre, mind azok az e' féle jelentések, mellyek által a' Közönség hibás vélekedésekre vezettetett, hibásoknak lenni jelentetnek. — *Béts Mártz. 24-dikén 1792.*